

Методичні рекомендації щодо навчання інформатики (5-11 класи)

Олена Смірнова, методист відділу природничо-математичних дисциплін Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського

Освітній процес у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та вимог:

Затверджено *нову редакцію Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 09.08.2024 № 1120)*. У 2024/2025 навчальному році на основі цієї типової освітньої програми складаються освітні програми для реалізації Державного стандарту базової середньої освіти, тобто для 5–7 класів закладів загальної середньої освіти а також для 8 класів пілотних закладів освіти, які є учасниками інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти». Головна мета запропонованих змін – зробити типову освітню програму більш гнучкою для впровадження різноманітних навчальних планів, варіативних інтегрованих курсів або навчальних предметів чи їхнього комбінування. Окрім того, оновлений типовий навчальний план дасть змогу закладам освіти передбачити навчальні години для подолання освітніх втрат.

Навчальне навантаження у 5-7 класах відповідно до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України № 235 від 19.02.2021)

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас			7 клас		
		Реком.	Мін.	Макс.	Реком.	Мін.	Макс.	Реком.	Мін.	Макс.
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2	2	1	2
	На рік	52,5	35	70	52,5	35	70	70	35	70

ЗІ ЗМІНАМИ!!! Навчальне навантаження у 5-7 класах відповідно до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України № 1120 від 09.08.2024)

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас			7 клас		
		Мін.	Макс.	різниця по галузі	Мін.	Макс.	різниця по галузі	Мін.	Макс.	різниця по галузі
Інформатична	На тиждень	1	2	1	1	2	1	1	2	1
	На рік	35	70	35	35	70	35	35	70	35

У новій редакції типової освітньої програми розподіл навчального навантаження між освітніми галузями/освітніми компонентами здійснено на основі мінімальної кількості годин базового навчального плану базової середньої освіти. Визначено години, які можна перерозподіляти між різними освітніми галузями і використовувати для побудови різних освітніх траєкторій для різних класів (зокрема, однієї паралелі), збільшуючи кількість годин на ті освітні галузі/освітні компоненти, які є пріоритетними для здобувачів освіти в конкретному класі. Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами також можуть бути використані для вибіркового освітніх компонентів (зокрема, міжгалузевих інтегрованих курсів тощо) або для індивідуальної роботи, зокрема з подолання освітніх втрат. Перерозподіл годин між освітніми галузями здійснюють за принципом урахування потреб і запитів усіх учасників освітнього процесу: учнівства, батьківства, педагогічного колективу, а також зважаючи на наявне кадрове та матеріально-технічне забезпечення, безпекові умови тощо.

Рішення про перерозподіл годин між освітніми галузями і навчальними предметами та/або інтегрованими курсами у межах освітньої галузі ухвалює педагогічна рада закладу освіти.

Вивчення інформатики у 5-11 класах буде здійснюватися за навчальними програмами та модельними навчальними програмами, розміщеними на сайті Міністерства освіти і науки Україна та Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти».

Модельні навчальні програми для 5-6 класів

- Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Морзе Н. В., Барна О. В.);
- Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.);
- Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Пасічник О. В., Чернікова Л. А.);
- Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Завадський І. О., Коршунова О. В., Лапінський В. В.);
- Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Радченко С. С., Боровцова Є. В.);
- Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Козак Л. З., Ворожбит А. В.).

Модельні навчальні програми для 7-9 класів

- Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.);
- Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Завадський І.О., Коршунова О.В., Твердохліб І.А.);
- Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Морзе Н.В., Барна О.В.);
- Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Пасічник О.В., Козак Л.З., Ворожбит А.В.);
- Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Бондаренко О.О., Ластовецький В.В., Пилипчук О.П., Шестопапов Є.А.);

- Модельна навчальна програма «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Громко Г.Ю., Шевчук П.Г, Ковбаса В.М.).

Педагогічні працівники закладу освіти обирають модельні навчальні програми на певний цикл повної загальної середньої освіти і не можуть змінювати їх усередині циклу, зокрема при переході від 5-го до 6-го класу, оскільки кожна з модельних навчальних програм має особливості щодо реалізації вимог стандарту до результатів навчання на адаптаційному циклі.

Педагогічний колектив закладу освіти може використовувати в освітньому процесі:

- модельні навчальні програми із зазначенням кількості годин, необхідної на провадження послідовності досягнення результатів навчання учнівства з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), їхнього змісту та видів навчальної діяльності;
- навчальні програми, розроблені на основі модельних навчальних програм авторськими колективами відповідних модельних навчальних програм, де зазначено кількість годин, необхідну на провадження послідовності досягнення результатів навчання учнівства з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), їхнього змісту та видів навчальної діяльності;
- навчальні програми, розроблені вчительством на основі модельних навчальних програм (однієї або декількох), що містять опис результатів навчання учнівства з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами, із зазначенням кількості годин, необхідної для провадження послідовності досягнення результатів навчання учнівства з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), їхнього змісту та видів навчальної діяльності учнівства, затверджує педагогічна рада закладу освіти;
- навчальні програми курсів за вибором, які мають відповідний гриф і входять до Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН для використання у закладах загальної середньої освіти.

Навчальні програми, розроблені не на основі модельних навчальних програм, можна використовувати в закладах освіти за умови, що вони отримали відповідний гриф Міністерства в установленому порядку.

Навчальні програми для 8-9 класів

<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-6-9-klasiv>

- Інформатика 5-9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена 2017 р.);
- Інформатика 8-9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням інформатики (затверджена 2016 р.).

Навчальні програми для 10-11 класів

<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

- Інформатика. Навчальна програма вибірково-обов'язкового предмету для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту), (затверджена 2017 р.);
- Інформатика для 10-11 класів (профільний рівень), (затверджена 2017 р.).

Особливості викладання інформатики в 7 класі

Метою вивчення курсу «Інформатика» в 7 класі відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (інформатична освітня галузь) є розвиток особистості учня, здатного використовувати цифрові інструменти і технології для розв'язання проблем, розвитку, творчого самовираження, забезпечення власного і суспільного добробуту, здатного критично мислити, безпечно та відповідально діяти в інформаційному суспільстві

*Навчальні теми модельних навчальних програм
з предмету «Інформатика» для 7 класу*

Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.	Завадський І. О., Коршунова О. В., Твердохліб І. А.	Морзе Н. В., Барна О. В.	Бондаренко О. О., Ластовецький В. В., Пилипчук О. П., Шестопапов Є. А.	Пасічник О. В., Козак Л. З., Ворожбит А. В.	Громко Г. Ю., Шевчук П. Г., Ковбаса В. М.
Пошук в Інтернеті. Електронна пошта. Хмарні сервіси	Цифрові інструменти для навчання	Інформація та інформаційна грамотність	Служби інтернету	Персональний цифровий простір	Інформаційні процеси та системи
Алгоритми та програми	Текстовий процесор. Основи верстки	Цифрова безпека	Комп'ютерна анімація	Цифрове середовище для навчання та співпраці	Комунікаційні технології та мережі
Комп'ютерні презентації	Моделювання в електронних таблицях	Комунікація та взаємодія	Моделі та моделювання	Візуальний контент	Організація власного інформаційного середовища
Об'єкти мультимедіа	Алгоритми та програми	Цифрова творчість	Опрацювання табличних даних	Тексти та публікації	Комп'ютерна графіка та анімація
Комп'ютерна анімація		Вирішення проблем	Алгоритми та програми	Графічне програмування	Опрацювання табличних даних
Практикум з використання інформаційних технологій			Практикум з використання інформаційних технологій	Медіа-дизайн	Основи програмування
					Захист та взаємодія в цифровому просторі

Відповідно до наказу МОН № 124 від 05.02.2024 року «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» підручникам для 7 класу закладів загальної середньої освіти» отримали грифи:

- «Інформатика» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Бондаренко О. О., Ластовецький В. В., Пилипчук О. П., Шестопапов Є. А.);
- «Інформатика» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Джон Ендрю Біос);
- «Інформатика» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Коршунова О. В., Завадський І. О.);

- «Інформатика» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Морзе Н. В., Барна О. В.);
- «Інформатика» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.);
- «Інформатика» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Тріщук І. В., Лазарець О. Ю.).

Оцінювання

Інформуємо, що втратив чинність наказ МОН від 01 квітня 2022 року № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти». Нові рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів затверджені наказом МОН № 1093 від 2 серпня 2024 року.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учнів.

Результати навчання – це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти.

Основні функції оцінювання:

- формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до груп обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. В інформатичній освітній галузі оцінювання результатів навчання здійснюється за 4 групами загальних результатів:

- Працює з інформацією, даними, моделями;

- Створює інформаційні продукти;
- Працює в цифровому середовищі;
- Безпечно та відповідально використовує інформаційні технології.

Формами оцінювання в інформатиці можуть бути:

- виконання завдань практичного змісту;
- тестування за допомогою програмних засобів або онлайн-сервісів;
- врахування особистих досягнень в опануванні інформаційних технологій;
- співбесіда (інтерв'ю) як доповнення до тестування або практичної роботи;
- взаємоконтроль учнів у парах або групах та самооцінка.

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнів, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема/розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. Результати тематичного оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Державним стандартом базової середньої освіти, із урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня і учениці протягом року.

Пропонуємо вчителям інформатики можливі варіанти заповнення лівої сторінки класного журналу:

Варіант 1: Оцінювання окремих груп результатів навчання за кожною темою

№	Число/місяць Прізвище та ім'я учня/учениці	02	05	09	12	16	19	23	26	...	23	26	ІФО1	ІФО2	ІФО3	ІФО4	I Семестр
		/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/					
		09	09	09	10	10	11	11	11		12	12					
1.	.. Богдан	8	9		9	10	9	9			9		9	9	10	9	9
2.	..Вікторія		9	9	8	9	10	11			9		9	10	9	9	9
3.	..Діана	7	6		5	6	7	7			7		6	7	6	6	6

Групи результатів передбачають, що учень: ІФО1 - працює з інформацією, даними, моделями; ІФО2 - створює інформаційні продукти; ІФО3 - працює в цифровому середовищі; ІФО4 - безпечно і відповідально використовує інформаційні технології.

Підсумковим оцінюванням можуть бути не лише комплексні практичні роботи (практичне застосування набутих знань із аналізом отриманих результатів), а й навчальні проекти (від знань до створення цифрового продукту з аналізом результатів, прогнозуванням, висновками).

Для виставлення підсумкових груп результатів під кінець семестру рахуємо середнє арифметичне колонок ІФО1, ІФО2, ІФО3, ІФО4. Семестрова оцінка – середнє арифметичне підсумкових груп результатів.

Варіант 2: Виконання комплексної підсумкової практичної роботи в кінці семестру

№	Число/ місяць Прізвище та ім'я учня/ учениці	02	05	09	12	16	19	23	26	...	23	26	24/12 КПР				I Семестр
		/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	IФО 1	IФО 2	IФО 3	
1.	.. Богдан	09	09	09	10	10	11	11	11		12	12	6	6	7	7	7
2.	..Вікторія												9	7	8	8	8
3.	..Діана												5	7	6	6	6

Під кінець семестру проводиться комплексна підсумкова робота (КПР). Зміст завдань комплексної підсумкової роботи має охоплювати всі групи результатів, визначених у Критеріях оцінювання (наказ МОН України № 1093 від 02.08.2024 р.).

Варіант 3: Виконання підсумкової практичної роботи за певною темою

Теми розділів відображаються на правій сторінці журналу		Тема 1				Тема 2				IФО 1	IФО 2	IФО 3	IФО 4	I Семестр			
№	Число/ місяць Прізвище та ім'я учня/ учениці	02	11/10 ПР				19	23	11/11 ПР								
		/					/	/									
		09	IФО 1	IФО 2	IФО 3	IФО 4	11	11	IФО 1	IФО 2	IФО 3	IФО 4					
1.	.. Богдан		6	5	7	5			7	5	7	6	7	5	7	6	6
2.	..Вікторія		8	7	8	8			8	9	8	8	8	8	8	8	8
3.	..Діана		6	4	4	6			4	6	5	6	5	5	5	6	5

Під кінець вивчення певної теми проводиться підсумкова робота (ПР). Зміст завдань таких підсумкових робіт має охоплювати всі групи результатів

Семестрова оцінка за певною групою результатів є середньоарифметичним за контроль знань за обрану групу, яку перевіряли під час підсумкової роботи.

Варіант 4: Виконання окремих підсумкових робіт по кожній групі результатів у кінці семестру

№	Число/ місяць Прізвище та ім'я учня/ учениці	02	05	09	12	16	19	23	26	...	14/12 IФО 1	17/12 IФО 2	21/12 IФО 3	25/12 IФО 4	I Семестр
1.	.. Богдан	09	09	09	10	10	11	11	11		6	6	7	7	7
2.	..Вікторія										9	7	8	8	8
3.	..Діана										5	7	6	6	6

Під кінець семестру проводяться окремо чотири підсумкові роботи для оцінення кожної групи результатів.

Для 8-11 класів залишаються актуальними орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1222729-13#Text>)

Організація освітнього процесу на уроках інформатики

Під час організації освітнього процесу потрібно дотримуватися норм Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

Санітарні норми у кабінеті інформатики визначаються Наказом МОЗ України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти».

Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, який набув чинності з 1 січня 2021 року, обмежує час безперервної роботи з технічними засобами навчання, зокрема комп'ютерами, планшетами, іншими гаджетами:

- для учнів 5-7 класів – не більше 20 хвилин;
- для учнів 8-9 класів – 20-25 хвилин;
- для учнів 10-11 (12) класів на 1-й годині занять – до 30 хвилин, на 2-й годині занять – 20 хвилин, та передбачає обов'язкове проведення вправ з рухової активності та гімнастики для очей під час роботи з технічними засобами навчання.

Організація роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в кабінеті інформатики здійснюється відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом МОН від 26.12.2017 № 1669, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23.01.2018 за № 100/31552.

В освітньому процесі заклади загальної середньої освіти можуть використовувати лише навчальну літературу, що мають грифи «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», «Схвалено для використання в освітньому процесі». **Використання неліцензійних примірників програмного забезпечення забороняється.**

Для успішного опанування матеріалу на уроці інформатики класи діляться так, щоби кожен учень був забезпечен індивідуальним місцем за комп'ютером. Клас ділиться на дві групи, але не менше 8 учнів у групі (Порядок поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженим наказом МОН від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп продовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.03.2002 за № 229/6517).

Вимоги до комп'ютерного обладнання

- Типовий перелік комп'ютерного обладнання для закладів дошкільної, загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти, затвердженим наказом МОН від 02.11.2017 № 1440, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15.01.2018 за № 55/31507 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0055-18#Text>);
- Типовий перелік засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-лабораторій, затвердженим наказом МОН від 29.04.2020 № 574, зареєстрованим у

Міністерстві юстиції України 07.05.2020 за № 410/34693
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0410-20#Text>).

При проведенні уроків інформатики можуть стати у нагоді онлайн-сервіси та ресурси для створення навчального контенту та зворотного зв'язку:

Створення вікторин, опитувальників, онлайн-тестувань: kahoot.com, mentimeter.com, onlinetestpad.com, quizlet.com, Google Forms, plickers.com.

Віртуальні дошки: padlet.com, trello.com, jamboard.google.com, Linoit, popplet.com, www.twiddla.com.

Створення інтерактивних завдань: learningapps.org, studystack.com, wordwall.net, nearpod.com, peardeck.com.

Створення хмар слів: AnswerGardench, wordart.com, wordcloudplus.com, worditout.com.

Створення карт знань: mindmeister.com, mindmapninja.com, coggle.it, www.mindomo.com, wisemapping.com.

Створення інфографіки та візуалізації: piktochart.com, canva.com, prezio.com, thinglink.com.

Для очної, дистанційної синхронної та асинхронної роботи, залежно від умов здійснення освітнього процесу за ініціативою Міністерства цифрової трансформації України та Міністерства освіти і науки України реалізується **проект «Оновлена інформатика – ІТ-студії»**.

ІТ-студії містять цифрові освітні ресурси для учнів від 2 по 11 клас і можуть використовуватись для формування різноманітних траєкторій вивчення інформатики, для подолання освітніх втрат.

ІТ-студії містять 5 змістових ліній:

- Цифрова грамотність.
- Медіаторність.
- Обчислювальне мислення та програмування.
- Аналіз даних та моделювання.
- Цифрове громадянство.

Запропоновані в заняттях різноманітні завдання, які передбачають обговорення та дискусії, можуть реалізовуватись як під час очної роботи з класом (робота у великій чи малих групах, парах), так і дистанційної організації роботи: в онлайн-конференції (спільній кімнаті чи окремих за групами).

Список використаної літератури:

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. N 898

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

2. Наказ МОН України від 09.08.2024 р. № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5 - 9 класів закладів загальної середньої освіти»

<https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-5-9-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity>

3. Наказ МОН України від 02.08.2024 р. №1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»

<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>

4. Лист МОН України від 30.08.24 року № 1.1/15776 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році»

https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/93000/